

Noitajuttu vei susien jäljille

Pedot ovat tappaneet pari sataa ihmistä Suomessa

Opetusneuvos **Antti Lappalainen** lähti tutkimaan suden ”mustaa menneisyyttä” luetuaan jutun Lappeenrannassa vuonna 1652 teloitetusta ja poltetusta noidasta Lauri Kaipaisesta.

Kaipainen oli tunnustanut noituneensa sudet, jotka tappoivat edellisenä talvena Jäässä 18 lasta. Lappalainen lähti susien perään ja on löytänyt kirkonkirjoista 193 suden surmaamaa ihmistä.

Kirkonkirjojen läpikäynti voi kasvattaa jatkossa lukua suuremmaksi, filosofian tohtori Lappalainen sanoo. Susien uhriksi joutui usein lapsi. Toinen uhriyhmä olivat aikuiset, joita raivotautinen susi oli päässyt puremaan. Tarttunut tauti tappoi sitten pureman uhrin.

Lappalaisen kirjan lopussa on luettelointuna susien uhrit aikajärjestykseen; kahdeksan vanha Toijaisen Maria kuoli helmikuussa 1710, viiden vanha Grönroosin Kalle marraskuussa 1881.

Lappalainen on dokumentoinut huolella käyttämänsä lähteet. Teksti on elävää ja sitä elävöittävät vanhat kuvat ja tekstilainaukset. Esimerkiksi sikaral-

Ampuja tähtää, kuski ajaa hevosta ja kolmas jahtitrioin jäsen huudattaa sikaa hännästä kiskoen. Sikaralli toimi 1800-luvulla, kun peurat ja hirvet oli ammuttu metsistä vähiin. Kuva on Fritz von Dartellin maalauksesta vuodelta 1849.

lin kuvaukset ovat huimia; lamasta tai sikaa huudatettiin hevosen vetämässä reessä. Reen perässä roikkui narussa turkki, heinätipu tai muu houkutin, jota hukkalauma luuli äänen perusteella iltapalukseen. Homma toimi joskus, joskus ei, mutta otaksun hankkeita kiintoisiksi.

Yksi kuvituksen herkkupala on vuodelta 1951 Iisalmen yh-

teiskoulun penkinpainajaisista. Abiturienteilla on susiturkit yllään. Mitä kuvasta tuumii luontoliittolainen turkistarhauksen vastustajavegaani?

Lappalainen kertoi kirjan julkistamistilaisuudessa löytäneensä tiedon, jonka mukaan susia on joskus ammuttu Helsingissä nykyisen Lauttasaa-

ren tienoilla – yksi niistä aivan

lähellä nykyistä pääministerin virka-asuntoa. Siinäkö perusteita vaatia Suomen maan kattavaa susikantaa? Lappalainen sanoi, ettei pohdi tulevia. Se jää muille. Historioitsijan kirja on hieno tallenne suomalaisten ja suden takkuista yhteisvaelluksesta, niin tilastofaktoinen kuin lukuisine suten liittyvine uskomuksineenkin.

Kirjan julkistamistilaisuudessa sutta esitteli petotutkija **Ilo Kojola**. Hänen mukaansa Espanjan ja Italian aikuiset sudet ovat pienempiä kuin meillä, noin 10 kiloa kevyempiä.

Pantatutkimus tuo pedoista uutta tietoa. Muuan hukka jolkotteli Keski-Norjasta Inariin ammuttavaksi, luvalla, linnuntietä 1 100 kilometriä.

Venäjällä sai pari vuotta sitten suden taposta oikeuden kaataa hirven, naarassudesta jopa kaksi hirveä, Kojola kertoi. Susi on Venäjällä yhä lainsuojaton, Venäjän Karjalan kanta on puoliintunut noin 300 hukkaan.

JUHA AALTOILA

Antti Lappalainen, Suden jäljet, Metsäkustannus Oy, 168 sivua, 26 euroa.

Avarakatseisen sielunhoitajan värikäs elämä

Isänpäivän alla sopii muistella, mitä viime vuonna kuollut kirjailija ja eetikko Martti Lindqvist ajatteli miehen tunne-elämästä. ”Suomalainen mies on uskomattoman herkkä olento. Hänen ongelmansa ei ole tunteettomuus, vaan tunteiden käsittely.”

Miete sisältyy Lindqvistin elämästä kertovaan teokseen Matkalaukkueetikko, joka voitti vuoden kristillisen kirjan yleisöäänestyksen.

Lindqvist ehti värikkään elämänsä aikana lohduttaa monia. Pieni helmi 20 kirjan joukossa on Surun tie, joka syntyi Lindqvistin toisen vaimon Hannelen kuoleman jälkeen.

Rovasti **Heikki Tervonen**, Kotimaa-lehden pitkäaikainen artikkelitoimittaja, on onnistunut kokoamaan koskettavan aiheiston Lindqvistin taipaleesta todellisena sielunhoitajana ja avarakatseisena yhteiskunnallisena vaikuttajana.

Teemoittain etenevät luvut kertovat uskoontulosta, nuoruuden radikalismista, esikuvista, tutkijan työstä, vähemmistöjen kuten homoseksuaalien puolustamisesta ja globaalin etiikan kehittymisestä.

Pojan ja miehen tie suomalaisessa yhteiskunnassa piirtyy haa-

voineen auki.

Yhteiskunta voi tyydyttää monia ihmisen tarpeita, mutta toista ihmistä se ei korvaa. Lindqvist kiteytti lähimmäisenä olemisen ytimekkäästi: ”Instituutit eivät osaa rakastaa, ottaa syliin eivätkä antaa anteeksi.”

Lindqvist pelkäsi, että me suomalaiset muutumme vaurastumisen myötä sivistymättömämmiksi. Välittäminen ja myötätunto ohenevat ja oikea sivistys uhkaa rapistua, kun talouselämä hyödyntää täysmääräisesti ihmisen vetoa ahneuteen, kateuteen ja itsekkyyteen.

TARJA HALLA

Heikki Tervonen: Martti Lindqvist Matkalaukkueetikko. Kirjapaja. Helsinki 2005. 312 sivua.

